

George Sterian - 160

N. 19 aprilie 1860, în Iași – m. 19 aprilie 1936, la Bacău. **Arhitect.** Fiul Eulaliei și al lui Petru Sterian. Își începe studiile gimnaziale și liceale în orașul natal, după care se înscrie la Școala de Arte Frumoase din Paris, devenind diplomat al acesteia în 1885. Interesat de cercetarea monumentelor istorice, călătorește, timp de doi ani, pentru specializare în Franța și Italia. În 1887 se întoarce în țară și își dedică primii ani de arhitect realizării importantelor relevouri ale bisericilor Sfântul Neculai (Iași), Stavropoleos (București), Domnească (Curtea de Argeș), Sfântul Dumitru (Craiova), Sfântul Ioan (Piatra Neamț), Mănăstirii Neamț și ctitoriei lui Ștefan cel Mare de la Dorohoi. Concluziile rezultate în urma acestei laborioase munci le-a transpus într-un documentat studiu asupra felului cum trebuie restaurate monumentele din România, publicat în 1889, și, un an mai târziu, într-un alt studiu, foarte critic, despre restaurările lui Leconte de Nouy la Biserica Episcopală Curtea de Argeș și la Biserica „Trei Ierarhi” din Iași. O primă recunoaștere a meritelor sale vine în 1892, când este ales membru al Comitetului Teatral și al Comisiei Monumentelor Publice de pe lângă Ministerul Culturii și Instrucțiunii Publice, calitate în care militează pentru păstrarea patrimoniului artistic și pentru o artă cu specific național. Ales deputat de Bacău în 1893, este însărcinat de amintitul minister să studieze în străinătate stabilimentele de instrucțiune publică, muzeele, teatrele și școlile de arte decorative. Își valorifică și de această dată observațiile într-o suită de articole publicate în presa vremii, precum și în cadrul Comisiunii Tehnice a Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Instrucțiunii Publice, al cărei membru devine în 1896, ori în comisiile pentru revizuirea legilor, regulamentelor și dispozițiilor referitoare la teatru, conservatoarele de muzică, declamații și școlile de bellearte, în care a fost numit un an mai târziu. În 1898 este numit, de asemenea, în Comisiunea centrală consultativă pentru participarea României la Expoziția Universală de la Paris, unde va parti-

cipa apoi, în calitate de comisar delegat al Guvernului român. La rândul lor, colegii de breaslă îl aleg, în 1901, vicepreședinte al Societății Arhitecților din România, iar Ministerul Instrucțiunii Publice îi oferă șansa, în 1902, să-și valorifice temeinicile sale cunoștințe și bogata experiență, autorizându-l să facă un curs liber și gratuit de arhitectură la Facultatea din Iași și să înființeze, la Liceul Internat, la Externatul secundar de fete și la Școala Tehnică de Arte și Meserii din Iași, un curs de desen normal superior și un curs gratuit de artă decorativă la școlile de arte și meserii. Reușitele sale pe tărâm didactic au fost confirmate de numirea, în 1904, ca profesor de artă decorativă la Școala de Bellearte din București, post pe care-l va ocupa până în 1911, când a demisionat. A revenit la catedră pe același post, peste trei ani, dar numai până în 1915, când se decide să renunțe definitiv la profesorat, însă nu și la învățământ, pentru că a fost însărcinat de oficialitățile vremii să întocmească o broșură cu instrucțiuni pentru maestrii de desen din școlile secundare, normale și seminarii. După ce, în 1905, devine inspector general al Artelor și Clădirilor, funcție ce o va ocupa până în 1907, în 1906 e numit atât director al Secției de Artă Națională și Decorativă de pe lângă Școala de Arte Frumoase București, cât și administrator al Casei Artelor. În același an fondează revista **Arhitectura**, în paginile căreia își va publica multe din ideile și contribuțiile sale în domeniu. Răspunzând solicitărilor, în 1908 întocmește un proiect de regulament cadru pentru administrarea interioară a școlilor de arte frumoase, iar în 1909, o pedagogie a acestor școli. Tot atunci înființează Școala de Artă Decorativă „Domnița Maria” din Capitală și, ca delegat al Ministerului Instrucțiunii Publice efectuează un lung șir de vizite și cercetări în toate localitățile din țară în care existau obiective de artă de orice natură. În plin război mondial revine la Paris, de data aceasta pentru a organiza diverse expoziții de artă românească și a-și reîmprospăta cunoștințele cu noutățile de ultimă oră din ar-

hitectura europeană. Numit, în 1920, consilier tehnic pentru materialele de construcție și obiectele de artă pe lângă Comisiunea de reparațiuni a daunelor de război, se implică în efortul de refacere a țării, oferind nu de puține ori soluții ingenioase. Grație acestora, Primăria Bacău îl încadrează ca arhitectșef, calitate în care va lucra până în 1932. În toate aceste decenii jertfite pe altarul arhitecturii naționale, pe lângă atribuțiile de care s-a achitat cu seriozitate și competență a avut numeroase realizări profesionale, printre lucrările principale ce poartă amprenta gândirii sale numărându-se restaurarea Bisericii Cuțitul de Argint din București (1894); proiectul Cazinoului și Hotelului Epitropiei „Sfântul Spiridon” Iași de la Slănic Moldova (1894); restaurarea Teatrului Național (1895) și a Bisericii Bucur (1905-1907) din Capitală; proiectul Casei românești la Expoziția Internațională de la Petit Palais Paris (1917); restaurarea Mănăstirii Cașin și a Bisericii Precista din Bacău (1920-1925); Planul de sistematizare a orașului Târgu Mureș (1925); proiectele Ateneului cultural și a propriei case din Bacău (1926-1932) ș.a. Multe din schițele acestora, din articolele publicate, din numerele revistei pe care a fondat-o, din bogata arhivă foto ce surprinde clădirile și obiectivele reparate ori proiectate, din desenele și schițele realizate peste tot pe unde a colindat, din facsimilele după corespondența purtată cu oficialitățile vremii, din planurile de sistematizare etc. au fost reunite, la începutul lui martie 1996, într-o amplă expoziție vernisată la Galeriile *Arta* din Bacău Ea a prefațat lucrările simpozionului „Arhitectura și tranziția” și prima ediție a Colocviilor de arhitectură „George Sterian”, care au omagiat și împlinirea celor șase decenii de la dispariția polyvalentului arhitect, urbanist, decorator, restaurator și publicist, unul din cei mai valoroși pe care i-a dat România. Membru fondator al Societății Arhitecților (26 februarie 1895) și vicepreședinte al acesteia, el va rămâne totdeauna un model de care tinerii arhitecți ar trebui să țină seama. ►